Moderaterna
Liberalerna

SKRIVELSE
2026-08-25

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Skrivelse av Axel Conradi (M), Charlotte Broberg och Amelie Tarschys Ingre (L) om en tryggare och mer tillgänglig ätstörningsvård

Moderaterna och Liberalerna föreslår att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att öppna den specialiserade ätstörningsvården för fler vårdgivare och därigenom öka tillgången till olika evidensbaserade behandlingsmetoder.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att säkerställa att patienter med svår eller långvarig ätstörning kan erbjudas specialiserad ätstörningsvård utanför Region Stockholm när den vård som motsvarar patientens behov inte kan erbjudas inom regionen.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att säkerställa att patienter inom den specialiserade ätstörningsvården erbjuds psykologisk behandling utifrån individuella behov.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att utreda hur lokalerna för ätstörningsvårdens heldygnsvård bättre kan anpassas efter verksamhetens och patienternas behov.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att säkerställa en hög kvalitet på måltiderna inom ätstörningsvården samt utreda förutsättningarna för måltider från eget tillagningskök.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att stärka anhörigstödet inom ätstörningsvården genom bland annat utbildningsinsatser, familjesamtal och tydliga kontaktvägar till vården.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att införa obligatoriska övergångsplaner för patienter som övergår från barn- till vuxenvård inom ätstörningsvården, i syfte att säkerställa kontinuitet och undvika glapp i behandlingen.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att tillsätta en extern och oberoende granskning av användningen av tvångsvård inom ätstörningsvården i Region Stockholm, inklusive hur ett traumainformerat förhållningssätt säkerställs och hur användningen av tvångsåtgärder kan minimeras.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att inom ramen för granskningen utreda förutsättningarna för att organisatoriskt separera vård där tvångsåtgärder kan förekomma från övrig öppenvård.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde.

Ätstörningar är allvarliga psykiatriska sjukdomar som kan få mycket stora konsekvenser för både den drabbade och dennes anhöriga. I Sverige uppskattas omkring 200 000 människor leva med någon form av ätstörning. Sjukdomarna är förknippade med hög samsjuklighet, stort lidande och anorexi är den vanligaste dödsorsaken bland unga. Under mandatperioden har ätstörningsvården i Region Stockholm genomgått stora förändringar. All offentligt finansierad specialiserad ätstörningsvård bedrivs numera av Stockholms centrum för ätstörningar, SCÄ. Samtidigt har antalet vårdplatser minskat och patienter och anhöriga har återkommande vittnat om svårigheter att få tillgång till vård, bristande kontinuitet och otillräcklig psykologisk behandling. Det har också framförts kritik mot vårdmiljön, maten och stödet till anhöriga.

Det är särskilt allvarligt att patienter beskriver hur vården i för hög utsträckning fokuserar på vikt och matintag, medan den bakomliggande psykologiska problematiken och behovet av långsiktig återhämtning inte får tillräckligt utrymme. Patientorganisationer har även lyft brister i övergångarna mellan olika delar av vården, otillräcklig kunskap om samsjuklighet och en rädsla bland patienter för att söka hjälp av oro för att nekas vård. Region Stockholm behöver säkerställa att den som drabbas av en ätstörning får vård utifrån sina individuella behov och har tillgång till olika evidensbaserade behandlingsmetoder. Dagens situation, där all offentligt finansierad specialiserad ätstörningsvård är samlad hos en vårdgivare, innebär begränsade möjligheter för patienter att välja en annan vårdgivare eller behandling när den vård som erbjuds inte fungerar. Region Stockholm bör därför öppna för fler specialiserade vårdaktörer och ett bredare utbud av behandlingsmetoder. Ätstörningar kan inte heller behandlas som enbart nutritionsproblem. Patienter inom den specialiserade ätstörningsvården måste ha tillgång till psykologisk behandling utifrån individuella behov. Det kan exempelvis handla om KBT, familjebaserad behandling, psykodynamisk terapi eller andra evidensbaserade metoder. För patienter med svår eller långvarig sjukdom måste möjligheten att få rätt vård väga tyngre än regiongränsen. Om Region Stockholm inte kan erbjuda en behandling som motsvarar patientens behov bör patienten kunna få specialiserad ätstörningsvård hos en lämplig vårdgivare i en annan region.

Även vårdmiljön behöver förbättras. Patienter inom heldygns- och dagvården tillbringar stora delar av sin tid i vårdens lokaler. Regionen behöver därför säkerställa att lokalerna är trygga och ändamålsenliga. Detsamma gäller maten. Måltiderna är en integrerad del av behandlingen och behöver hålla hög kvalitet och så långt som möjligt kunna anpassas efter patienternas individuella behov. Anhöriga tar i dag ett stort ansvar för

personer med ätstörningar, samtidigt som många beskriver att stödet från vården inte är tillräckligt. Anhörigstödet behöver stärkas genom bland annat utbildning, familjesamtal och tydligare kontaktvägar. På samma sätt måste övergången mellan barn- och vuxenvården fungera bättre. Ingen patient ska få ett avbrott i sin behandling enbart på grund av att patienten fyller 18 år. Det har dessutom framförts allvarliga vittnesmål om användningen av tvångsåtgärder inom ätstörningsvården. Tvångsvård ska alltid användas restriktivt, rättssäkert och med respekt för patientens värdighet. Mot bakgrund av de uppgifter som framkommit finns skäl att låta en extern och oberoende part granska hur tvångsvård används inom ätstörningsvården och hur vården kan utvecklas för att minska risken för ytterligare trauma.

Axel Conradi
Moderaterna

Charlotte Broberg
Moderaterna

Amelie Tarschys Ingre
Liberalerna